

Fransız Temyiz Mahkemesi'nden Chanel v. Easy Cash Kararı: Orijinal Numune Ürünün Yeniden Satışı Marka Hakkının Tükenmesi Teşkil Etmez

Fransız Temyiz Mahkemesi ("Temyiz Mahkemesi") 6 Aralık 2023 tarihli Chanel v. Ouest SCS, 20-18.653 sayılı kararında, marka hakkının tükenmesine ilişkin önemli değerlendirmeler içeren bir karara imza attı. Davalı Oeust SCS şirketine ait Easy Cash isimli mağazalarında satılan ve üzerlerinde "numunedir", "parayla satılmaz" gibi ibareler taşıyan Chanel kozmetik ürünlerinin satışına karşı Chanel tarafından açılan marka hakkına tecavüz iddiaları içeren davada, Ouest SCS'nin genel savunması, ürünlerin Chanel tarafından onaylanmış bir perakendeciden satın alınması sebebi ile, marka sahibinin izni ile piyasaya sürülmüş ürünler olduğu ve dolayısıyla marka hakkının tükendiği yönünde olmuştur. Ne var ki, gerek Fransız istinaf mahkemesi gerekse Temyiz Mahkemesinin görüşü aksi yöndedir.

Temyize Konu Olay ve İstinaf Mahkemesi Kararı:

Ouest SCS, Chanel markalı numune kozmetik ürünlerinin Bayan [N]'den satın alınmış olup, Bayan [N] de bunları Chanel dağıtım ağı tarafından onaylanmış bir perakendeciden satın aldığını ileri sürmüştür. Chanel tarafından "Easy Cash" mağazasında yürütülen delil tespiti işleminde, üzerinde "Sadece yetkili Chanel satıcıları tarafından satılabilir" ibaresi bulunan numune ürünler ile beraber ambalajı çıkarılmış veya kısmen kullanılmış ürünlere el koymuştur. Temyiz Mahkemesi nezdinde temyiz edilen istinaf mahkemesi kararına göre "Easy Cash" markası altında her türlü ikinci el veya sıfır ürünün satışını yapan Ouest SCS şirketinin Chanel markalı orijinal fakat numune kozmetik ürünlerini izinsiz yeniden satması marka hakkına tecavüz olarak değerlendirilmiştir. Ouest SCS ise kararı temyiz etmiştir.

Aşağıdaki bu olayı ve kararı; Fransız Temyiz Mahkemesi'nin kararının Fransızca yayınlanmış metninin tercümesine dayanarak ve Ouest SCS'nin temyiz gerekçeleri ve itirazları ile Temyiz Mahkemesi'nin bu itirazlara karşı gerekçeleri üzerinden incelemekteyiz.

Ouest'in Temyiz Gerekçeleri:

Chanel'in, Chanel markalı numune kozmetik ürünlerinin izinsiz yeniden satışı nedeni ile marka hakkına tecavüz iddia ettiği davada, Ouest SCS, marka hakkının, sahibine bu marka adı altında Avrupa Birliği'nde veya Avrupa Ekonomik Alanı'nda piyasaya sürülen malların kullanımı yasaklama hakkı vermediğini savunmuştur. Ouest SCS'ye göre, bir marka tarafından tüketiciye numune mal sunulması reklam amacı taşımakta olup izlenen ticari amaç gözetildiğinde bu fiil zaten piyasaya sunmak anlamına gelmektedir. Sırf bir numunenin üzerine "satılmaz" ibaresi yazılması bu ilkenin sorgulanması için yeterli değildir. Seçici bir dağıtım ağına ait yasal olarak edinilmiş ürünlerin pazarlanması olgusu kendi başına haksız bir fiil teşkil etmez. Bir müteşebbisin, yapılan yatırımlardan veya itibarından haksız yere

faýdalanarak başka bir şirketin izinden gitmesinden oluşan parazitlik, bir bütün olarak ele alınan faktörlerin birleşiminin sonucudur. İstinaf Mahkemesi'nin, Ouest SCS'nin parazitizm eylemlerinde bulunduğu sonucuna varmak için orijinal ambalajında yeniden satılan bir ürüne ilişkin tek bir münferit örnekle yetinmesi hatalıdır. Yeni olsalar bile, ikinci el mal satan bir satıcının, eşdeğer yeni malların fiyatıyla bir karşılaştırma yapması haksız rekabet veya parazitizm değildir. Mevcut davada, İstinaf Mahkemesi, etiketlerde hem kendi yeniden satış fiyatından hem de yeni ürünün fiyatından bahseden ve ikisi arasında açıkça bir karşılaştırma yapan, Ouest SCS'nin müşterileri kendine çekmeye çalıştığına ve parazitizm ve haksız rekabet eylemlerinde bulunduğuna karar vermesi hatalıdır. İkinci el ama yeni ürün satan bir perakendecinin, yasal olarak edindikleri bu ürünlerin markasının itibarına güvenmeleri haksız rekabet veya parazitizm teşkil etmez.

Temyiz Mahkemesi'nin Ouest SCS'in Temyiz Talebini Red Gerekçeleri:

Ouest SCS her ne kadar, Chanel'in marka hakkının tükendiğini ileri sürse ve istinaf kararını temyiz etse de, Temyiz Mahkemesi'nin görüşü de bir önceki dereceden farklı olmamıştır.

Mahkeme kararına göre, Fransa Fikri Mülkiyet Kanunu'nun ilgili hükümleri Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 2008/95/EC sayılı direktif ışığında yorumlanmalıdır. Söz konusu düzenlemeler marka sahibinin, markasını taşıyan bir ürünün piyasaya sürülmesine rıza gösterme konusundaki münhasır hakkının, ilgili ürünün hak sahibinin rızasıyla ilk kez piyasaya sürülmesiyle tükendiğini belirtmektedir. Böylece marka hakkının tükenmesi ilkesi malların serbest dolaşımını garanti altına alır. İlgili ürünlerin her biri için bunu kanıtlamak tükenme iddiasında bulunan tarafın yükümlülüğüdür. Avrupa Birliği Adalet Divanı kararları ışığında (12 Temmuz 2011 tarihli karar, L'Oréal ve Diğerleri, C-324/09), bir markanın sahibi tarafından yetkili distribütörlerine, yetkili satış noktalarında tüketicilere gösterilmek üzere bu markayı taşıyan ürünlerin tedarik edilmesi, tüketicilere ücretsiz numune olarak verilmek üzere küçük miktarlarda alınması, aksine kanıt bulunmaması halinde, 21 Aralık 1988 tarihli ve 89/104/EEC sayılı Konsey Direktifi veya 20 Aralık 1993 tarihli ve (EC) 40/94 sayılı Konsey Tüzüğü anlamında piyasaya sürme teşkil etmez.

İstinaf mahkemesi kararında, Chanel markasını taşısa bile Bayan [N]'ye ücretsiz numune dağıtılmasının piyasaya sunma teşkil etmediğine hükmedilmiş, numunelerin dağıtılması ile ilgili haklarının tükenmediği kabul edilmiş, marka sahibinin, numuneyi tüketiciye vermiş olmasına rağmen, bu mülkiyetin verdiği hakları koruduğu belirtilmiş ve Ouest SCS'nin bu ürünleri pazarlamak için Chanel markasını kullanamayacağı sonucuna varılmıştır. Bu bulgular ve değerlendirmeler temelinde, marka hakkı ihlalini, maddi nesne üzerindeki mülkiyet hakkı ile marka üzerindeki fikri mülkiyet hakkını isabetli bir şekilde nitelendiren İstinaf Mahkemesi, Fransız Fikri Mülkiyet Kanunu'nun L. 713-4 maddesini doğru bir şekilde uygulamıştır.

Fransız Fikri Mülkiyet Kanunu Madde 713-4, paragraf 2, bir markanın yasal olarak piyasaya sürülmüş olmasına rağmen, marka sahibinin, malların durumunun daha sonra değişmesi veya tahrif edilmesi de dahil olmak üzere meşru nedenler gösterebilmesi halinde, markanın pazarlanması karşı çıkma hakkına sahip olduğunu belirtmektedir.

Kararda, parfüm ve kozmetik söz konusu olduğunda, bir ürünün kısmi kullanımının, Chanel şirketinin imajına ve taşıdığı lüks ve saflık dünyasına ciddi şekilde zarar veren bir değişikliğe yol açtığına ve marka sahibi Chanel şirketinin, önceden kullanıldığı gösterilmeyen bir kozmetik ve parfümeri ürününün pazarlanmasına yönelik her türlü eyleme karşı çıkma hakkına sahip olduğuna hükmedilmiştir.

Bu bulgular ve değerlendirmeler temelinde İstinaf Mahkemesi, ispat yükünü tersine çevirmeksizin kozmetik ürünlerin orijinal ambalajları olmadan pazarlanmasının bu ürünlerin durumunda bir değişiklik/tahrif oluşturduğuna karar vermiştir.

Sonuç:

Temyiz Mahkemesi'nin kararında markalı ürünlerin piyasaya sunulması, marka sahibinin izni ile sunulması ve hangi eylemlerin marka sahibinin izniyle sunum kabul edilmeyeceğine dair önemli tespit ve değerlendirmeler ortaya konmuştur. Avrupa Birliği Adalet Divanı kararlarına da referans yapılarak verilen kararda, bir markanın sahibinin yetkili distribütörlere tedarik ettiği ürünlerin, tüketicilere ücretsiz numune olarak verilmesinin piyasaya sürme olarak kabul edilmeyeceği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, Fransız Temyiz Mahkemesi'ne göre böyle bir kullanım karşısında, marka hakkı tükenmeyecektir. Bu kararla, marka sahibinin izni olmadan satışa sunulan numune orijinal ürünlere ilişkin önemli bir içtihat yaratılmıştır.

Mine Güner
Partner